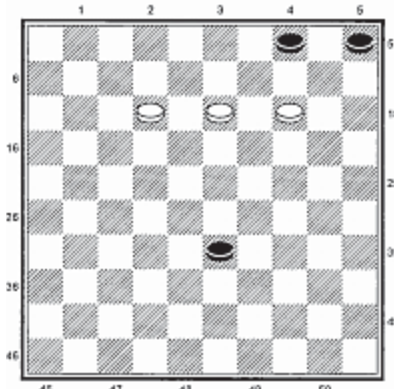


Op de grens van winst en remise

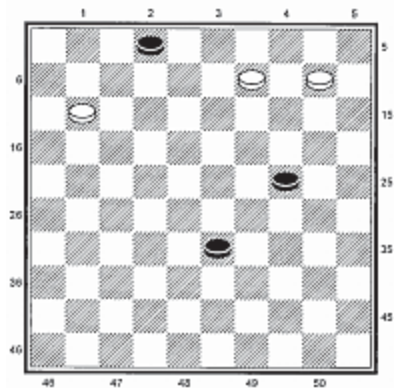
Op zich is er met het spel dammen niets mis. Het is mooi, spannend en moeilijk genoeg om de mens al honderden jaren te boeien. Een klein puntje van ergernis is er toch. Drie dammen zijn doorgaans niet voldoende om een enkele dam van de tegenpartij te vangen. Dat druist in tegen het rechtvaardigheidsgevoel. Met allerlei kunstgrepen valt aan de remisemarge te sleutelen. Zo wordt er bij het lopende kampioenschap van Nederland een plusje uitgedeeld aan de (remise)speler die in de eindstand een voorsprong van drie schijven heeft, waarbij een dam voor twee schijven telt. Bij gelijk eindigen op de ranglijst geven die plusjes de doorslag. Over het eindspel van drie dammen tegen één valt meer te zeggen dan: remise.

In het boek 'Spectrum' het zesde deel van zijn 'Atlas van het dammen', rekent gepensioneerd wetenschapper Gerhard Bakker ons voor, dat meer dan de helft van alle drie-om-een standen gewonnen is. En trekken we de standen er af waarin de enkele dam meteen geslagen wordt, dan nog is het ongeveer een kwart.

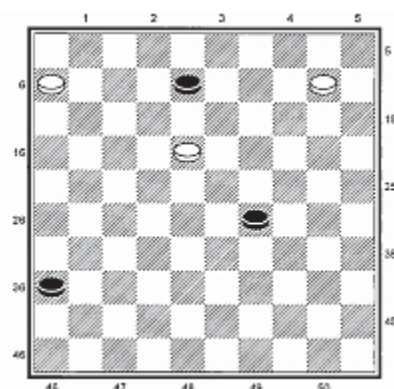
Dat laat onverlet, dat een dam die eenmaal de vrijheid heeft en geen fout maakt, niet door drie dammen kan worden gevangen. De immer nijvere Bakker stuurde mij onlangs een aantal zelf gevonden standen van drie tegen drie schijven, die uitmondten in een drie-om-één dammeneindspel zonder ontsnapping. Deze zeldzame pareltjes ver-



▲ Diagram 1.



▲ Diagram 2.



▲ Diagram 3.

dienen een breder publiek.

Diagram 1

Het is duidelijk, dat wit niet snel genoeg op dam is om zwart met louter schuiven de pas af te snijden. Wit moet combineren op de zwarte schijven.

1.12-7! 33-38

Na 1...33-39 wint wit door 2.13-9! 4x13 3.7-2 13-18 4.2-7 18-22 5.2-11. 2.7-2! 5-10

Om de dreiging 13-9 te ontlopen kan ook 2...4-9, maar dan zijn beide witte slagen goed. Bijvoorbeeld 3.13x4 38-42 (na 3...38-43 4.2-30! W+) 4.2-24! 42-47 5.24-15 47-36 6.15-47 met opsluiting.

3.14x5 4-9 4.13x4 38-43

Na 38-42 kan zowel 5-37 als 2-13.

5.2-13!

en de vangstelling staat klaar.

Diagram 2

Hier moet wit niet beginnen met 1.9-3?, omdat zwart dan met 2-7 en 33-38-42 remise maakt.

1.10-4! 33-39

De zwarte actie 1...2-7 2.11x2 33-38 3.2x30 38-42 wordt nu puntig weerlegd met 4.4-15! 42-47 (4...42-48 5.9-3! 48x25 6.25-20+) 5.30-19! 47-36 6.9-4! en het web is gesloten. Op 1...33-38

volgt simpel 2.4-15.

2.9-3! 2-7

De dreiging 3-8 noopt zwart alsnog tot een dubbeloffer, maar ditmaal op wits condities. 3.11x2 24-30 4.2x35 39-43 5.35-49! 43-48 en met 6.4-31! 48x26 7.49-21 wordt zwarts dam uitgevangen.

Diagram 3

De laatste laat ik aan de lezer zelf: Wit speelt en wint.